

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૪૮-૮૮ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ત્રિપાઠીય

વિષય ૮ - : ૨

મુખ્ય પાત્રો.

પુરુષ વર્ગ

દાદા : અના આંગેવાન પંચાતીઆ.

દાદાભાઈ : ચારુતરની કુલીનશાહીના પ્રતિનિધિ; કાકાભાઈની ગુજરી ગમેલી દીકરીના પતિ.

લાલભાઈ :
વાલભાઈ :
દેવાભાઈ :
રામાભાઈ :
મોરુભાઈ :
છોટુભાઈ :
} દંદાવ્યના ગૂંદા ગૂંદા ભટ્ટસ્થાનોના પંચાતીયા.
} કાકાભાઈના ગામના ન્યાતીલા.

સ્ત્રી વર્ગ.

મોટાંજી : કાકાભાઈનાં ઘરવાળાં.

લાડીમા : કાકાભાઈનાં વિધવાકાકા.

તડુજીમા :
નવીમા :
રણીમા :
} કાકાભાઈના ગામની સ્ત્રીઓ.

બા દેાઈ : દંદાવ્યની દીકરી પણ ચારુતરની કુલીનશાહીનાં પ્રતિનિધિ.

પ્રવેશ પહેલો.

સ્થળ : કાકાભાઈના ઘરની માંડવી.

પાત્રો : મોટાંજી અને દાદાભાઈ. પાછળથી લાડીમા.

[દંદાવ્ય ચારુતરના ચૌદ ભટ્ટસ્થાનોનું સંમલન થવાની હિલચાલ શરૂ થવાનું જાણતાંજ દાદાભાઈ માંજી સસરાના ઘેર પધાર્યા છે કાકાભાઈ સંમલનમાં ગયા છે દાદાભાઈને જમાડયા પછી કુરસદની વેળ સાધી મોટાંજી જૂના જમાઈ પાસે બેઠાં છે]

દાદાભાઈ [ખીડીનો છેલ્લો ધૂમાડો કાઢતાં] : મોટાંજી ! આ તો મહાસાગરે

નું કહેવાય. ઘરડા કહેતા હતા તેમ હળાહળ કળિયુગ

ખતાવવા જેવું થાય. નહિં તો આખા

તે આ સુઝે ? તમારે તે કંઈ

પાંચ ખડી થાય તેમ છે.

કરતાં, મબાર હાથ

કેટલાકાને છે ને ?

દાદાભાઈ: એટલે ? શું પારકા દુઃખ તમારે દવા પીવી ? એ

તમારા સસરાનાં ઘરની ખાનદાની શું બધાના જે

મેં જ્યારે સાંભળ્યું કે કાકાભાઈ સંમેલનમાં જોડાયા, ત્યાં

પૃથ્વી માર્ગ આપે તો અંદર સમાઈ જવા જેવું થયું ! કહેનારા

ઓની વાત મેં માનીજ નહિં. એમને મેં ગૂઢા કહ્યા. આ તે

કંઈ જેવી તેવી વાત થાય છે ? તમારી કન્યા સંમેલનમાં જતે

શું જશે, પણ માત્ર કાકાભાઈનું ઘર એમાં ભળવા તૈયાર થયું

છે એટલું સાંભળીને ચરોતરનાં બધાં આગેવાન ભટ્ટસ્થાનો

અને રાવો ચમકી ઉઠ્યા છે !

મોટાંજી: તમે અમારી કાળજી ન કરો તો કાણુ કરે ? તમે કંઈ લોક

છો ? મારી મેનાં ગુજરી ગઈ છે, તોએ અમે તો તમને એ

જીવતી હોય ને ચાહીએ એટલાજ ચાહીએ છીએ. અને એમને

પણ તમારા ઉપર એનો એ ભાવ છે.

દાદાભાઈ [સ્વગત] : માટે તો તમને અમે ફાવે તેમ દોરવી શકીએ છીએ

[પ્રકટ] : એટલેજ મારે કેટકેટલાં જરૂરી કામ ચૂકાને દોડતા

તો ! આવવું પડ્યું. ઈચ્છા તો એવી હતી કે કાકાભાઈને

ખૂબ સમજાવીશ, એમણે લીધેલો માર્ગ કેટલો ખોટો છે તે

બતાવીશ, છતાં નહિં માને તો પણ પડીશ. મોટાંજી !

આ તે કંઈ જેવી તેવી વાત છે ? કાકુ કાનજીની વખણાતી

સાખતી આખરે જવા બેઠી છે. માનશો ? અમારી તરફ તો

લોકો એમ પણ કહે છે કે, કાકાએ કાકાભાઈને કંઈક ખવરાવીને

વશ કર્યા હશે, નહિં તો એમના જેવા તે આ નહિં ત્રણમાં

ને તેરમાં એમના ટોળામાં ભળવા તૈયાર થાય ?

મોટાંજી [વિચારમાં ડૂબી ગયાં હોય તેમ] : એમ ? તમારી તરફ એવી

વાતો થાય છે ?

દાદાભાઈ: હા.

મોટાંજી: પણ સંમેલનમાં બે

નથીજ. તમારી તરફ

ભટ્ટસ્થાનો તો આ

[કટાણ્ મોં કરીને]: તમને અમારી તરફની શું ખબર પડે ? ગામ હોય ત્યાં ઢેડવાડા નથી હોતા ? અને શું તમારા ગામમાંજ બધા સરખા છે ?

કાકા :

[એટલામાં લાડીમા આવે પહેલેથી છે]

આ લાડીમાને પૂછોને ? તમારા ગામમાંજ જેમની જાનો ઉપ દુળની કાચગીયો ફેંકાયલી. અને જેમને સારૂ ચોરા બંધ થયેલા અને એ કામની આગેવાની કાકુ કાનજીવાળાઓએજ લીધેલી; તેમનેજ આમાં તો મોટાભા કરવાના છે. પહેલાં જેમનાં નામ લેતાં તમારાં ધરોવાળા અભડાઇ જતા, તેમનેજ આ તો કરમરીને કન્યા આપવા જેવું થાય છે. અને બીજાઓનું તો જાણું સમજ્યા. એમના ત્યાંથી તો દાંડાવમાં એ કન્યાઓ મધ હશે અને અમારી તરફનાં ટાચણ ટાચણમાં મધ હશે. પણ તમારા કાકુ કાનજીવાળાઓએ તો આજ સુધી મુએલી કન્યા પણ ત્યાં અભડાવી નથી, કેમ ખરું કે નહિ, લાડીમા ?

લાડીમા :

[સમગ્ર પૃથ્વીનો ભાર માથે પડવાથી કચરાઇ રહ્યાં હોય તેમ]: દાદાભાઈ ! હું તો તમારા કહેવા પહેલાંની કહી રહી છું. પણ મારા માધાને શું ઉકલ્યું છે તે માનતોજ નથી. એ તો કહે છે કે, આપણે આ સમેલન છોકરાના સુખ માટે નહિ પણ છોડી-ઓના સુખ માટે કરીએ છીએ. બધશ્યાળ ! હવે હું તો ચાકી. આતો કાકુ કાનજીનું બોળે જરા બેડું છે.

દાદાભાઈ :

[સ્વગત]: ઠીક થયું. તારી ધારેલે સ્થળેજ વાગવું લાગે છે. [પ્રકટ]: લાડીમા ! તમારી ઠીકરીઓને સ્થાં દુઃખ છે ? અને દુઃખ હોય તો એ તમારું કુળ કેટલું ઉચે ચડેલું ? આતો પંદર પાવડીયાં નીચે ઉતરવાનું ? સિંહ સો દહાડાનો જૂખ્યો હોય તો એ કદી બાસ ખાય ? પણ કાકાભાઈએ તો એવુંજ ક્યું ! એમના તેજમાં તણાઇને બીજાઓ હા પાડે છે, નહિ તો આ સમેલન કકડબુસ થઇ જાય.

લાડીમા :

[તપકરીની દાબડી ઉઘાડતાં]: ખરું છે, ભા ખરું છે.

દાદાભાઈ :

લાડીમા ! વખતે મોટાંજ તો નહિ જાણતાં હોય પણ તમારા અમારો સંબંધ કંઈ આજ કાલનો છે ? હજારો વર્ષ અઘ ગયાં [સ્વગત] માર તોપ કાણુ પૂછે છે ? [પ્રકટ] અને હવે તમારા અમારા ગામમાં જેમનાં લેખાં નહિ એવાઓના થવાની હતી ? આતો અમારે ધરતીમાં લાડીમા ! અમારાથી અત્માસ્થીજ પોલાવું નથી.

ત્રિચારાજ

લાડીમા: ખરું છે, હા ખરું છે. આતો તમે વહાલા સગા ને દે
અને અમારા માટે આટલી કાળજી કરો. નહિં તો

।ભાઈ: હા. [સ્વગત] અમારા ધુમ્મિયાન પુર્વજોએ આ
મન ઉપર ફોલો અગ્નિ કબજો મેળવ્યો છે ! ગુલામી લાવના
મનોવૃત્તિને ગુલામ બનાવ્યા વિના ઉત્પત્ત ન થઈ શકે અને જ્યાં
મનોવૃત્તિને ગુલામ બનાવી એટલે પછી આખી પ્રગતને લાનબૂલી
કરી વશ કરી શકાય; તો આ તો કામ છે ! અમારી જીત દંડાર.
શરીર ઉપરની નહિં પણ હૃદય અને મન ઉપરની છે. કદાચ
હૃદય ખંડ કરવા જાય તો પણ મન આગળ તેનું
કંઈ ચાલવાનું નથી. તેમાં પણ દંડાવનો સ્ત્રીસમાજ એ
વિભાગને અમારા ગુલામ રાખવામાં અમને ખુબ મદદ રૂપ છે.
[પ્રકટ] આનો અમે તમારા સગા રહ્યા અને જો સગો સમાના
દુ:ખે ન દુભાય તો પછી તે સગો શાનો ?

મોટાંજી : ખરું છે.

લાડીમા [સહજ ક્રોધ કરીને]: ખરું તો છેજ સ્ત્રી; પણ વાહુ તમારામાંજ
પાણી ખ્યાં છે ? મારા જેવી હોય તો કુલો દવાડો કરના કે
મજે ફાંસો ખાવા તૈયાર થાય; પણ આતું થવા ન દે સનજ્યાં ?

દાદાભાઈ [સ્વગત]: ઠીક તક આવી પાસા પોઆર પડતા જાય છે.
[પ્રકટ] મોટાંજી ! લાડીમા કહે છે તે તદ્દન ખરું છે. પણ
ખીજ એક વાત તો તમે જાણતાં એ નહિં હો.

મોટાંજી [ચમકીને]: કઈ વાત ?

દાદાભાઈ [ગંભીર મુદ્રા કરીને]: જાણે વાત એવી છે કે તમ રાજ મામ-
વાળાઓએ, અમારી તરફના જેમને કન્યાઓ મળતી નથી
તેમની સાથે મળીને એવો તાગડો રચ્યો છે કે, તમારી કન્યાઓ
જે આજ સુધી ગમે ત્યાં ગઈ નથી, તેમને સમેલનમાં ઉતરાવી,
તમારા પાનદાનને હલકું પાડવું. તે પછી સમેલન પણ તૂટી
જશે. આ સમેલનથી તો ખૂના મરકી ન થાય તો મને સંભારને

મોટાંજી [ચમકીને]: હાય ! હાય ! મા આતું છે ?

લાડીમા: ગળજની વાત ? ? ?

પ્રવેશ બીજો.

સ્થળ: કાકાભાઈના ઘરનું રસોડું.

પાત્રો: મોટાંજી તથા કાકાભાઈ

[કાકાભાઈ સંમેલન માટે]

ચતિ પત્ની વચ્ચે સંવાદ

૭ [થાળીમાં રોટલો મૂકતાં મૂકતાં] : ત્યારે તમે સમેલનમાં વાની હા પાડી આવ્યા એમ ?

કાકાભાઈ : હા એકલીજ નહિ, પણ આપણી ચંચીનો રૂપીઓ પણ આપ્યા. મોટાંજી [ગભરાઈને] : હેં એ એ ? શું ચંચીનો રૂપીઓ ! અને તે સમેલનમાં ? એ કદી બનશેજ નહિ. દાદાભાઈ આવ્યા તો તે એવી એવી વાતો કરી ગયા છે કે તમે હોત તો તમને પણ સમેલન તરફ તિરસ્કાર આવ્યા વિના રહેત નહિ.

કાકાભાઈ : એ બધું ખોટું. એમના ગામને સમેલનથી ગેરલાભ થાય તેમ છે, એટલે ઉધું ભરાવે.

મોટાંજી : શું એમને કન્યાની ખોટ છે ? આપણા જેવા સત્તર વખત કરગરે ત્યારે હા પાડે. એમને શો ગેરલાભ ?

કાકાભાઈ : કરગરવા જનારાઓની સંખ્યા ઘટી જાય તે.

મોટાંજી : તમને રડ્યા ન્યાતવાળાઓએ ભૂત ભરાવ્યું છે. મારે તો એ સમેલનમાં ભળવું નથી ને મારી ચંચીને કુવામાં નાખવી એ નથી. મારી ચંચીને સમેલનમાં પરણાવનાર દેણ છે ? જોઈ તો ખરી એ પરણવા આવનારને પણ ? છોડી મારી છે બહુ કરશે! તો એને છાતીએ બાંધીને કુવામાં પડીશ, પણ સમેલનમાં તો નહિજ કરવા દઉં.

કાકાભાઈ : તને આ બધું ભૂત દાદાભાઈએ ભરાવ્યું હાગે છે.

મોટાંજી : અમે શું કશું સમજતાં નહિં હોઈએ એમ ? તમારી ડાગળી દેવાઈ ગઈ છે તે સમજતા નથી. સમેલન એટલે તો સારાં તેખડાં. હાય હાય મારે ! એવું ને કાકુ કાનજીની સાખમાં કદીએ થાય ? હું તો તમને કહી દઉં છે કે, માથું કુટીને લોહી છાંટીશ, ગળે ફાંસો ખાઈને મરીશ પણ તમને કશું એવું કરવા નહિં દઉં સમજ્યા ? તમે તો બહાર ફરો અને અમારે તો ઘેરામાં રહેવાનું સમજ્યા ?

કાકાભાઈ : [નરમપડીને] : પણ મેં સહી આપી છે તે ? હવે નાં પાકું તો ખરાબ દેખાય ને ?

મોટાંજી : ત્યારે એમ જ કહોને કે તમે મારો ને મારી ચંચીનો છવ જ લેવા બેઠા છો.

પ્રવેશ ત્રીજો

બો.

દેવાભાઈ, રામાભાઈ, છોટુભાઈ.

માધ: અમે સાંભળ્યું કે કાકાભાઈ સંમેલનમાંથી નીકળી ગયા.

છે એટલે આખ્યા છીએ. શું એ વાત ખરી છે ?

લલાભ: અમે માનીએ છીએ કે કાકા સંમેલન વિરોધીએ અમારૂં ગપ ઉડાવી છે કાકાભાઈ જેવા માણસ એક વખત બોલેલું કરી ફેરવી તોલેજ નહિં.

દેવાભાઈ: હા ભાઈ, કાકાભાઈ એટલે જેમ તેમ નહિં તો. ક્યાં એમની ખાનદાની ?

કાકાભાઈ [બોચી ખણતાં] : તમે સહુભાઈઓનું કહેતું ખરું છે; પરંતુ સંમેલનમાંથી આવ્યા પછી કેટલાંક કારણો તપાસતાં મને લાગ્યું કે મારે મારી સહી પાછી ખેંચી લેવી જોઈએ; એટલે એમ કરવાનો મેં મક્કમ વિચાર કર્યો છે.

છોટાભાઈ: કાકાભાઈ ! એ ક્યાં કારણો, તે જણાવશો ?

કાકાભાઈ: જણાવવાથી શો લાભ ?

મોરુભાઈ: ખીજે તો શો લાભ ? પણ આવેલા મહેમાનો જાણી શકે કે, કાકા કાનજીના દીકરા, દંદાવના આગેવાન અને સંમેલનના મોટા ચાંલલા જેવા કાકાભાઈને એવાં તે ક્યાં સળંગ કારણ નડ્યાં, કે જેથી કરીને તેમને પ્રતિજ્ઞાભંગનું મહાપાપ વહોરવું પડે છે ?

રામાભાઈ: કદાચ કુળવાન સગાં વહાલાંની લાગવગ પહોંચી હશે ?

છોટાભાઈ: કે પછી ધરમાંથી દબાણ થયું હશે ?

કાકાભાઈ: જે માનો તે બધુંએ ખરું છે.

લાલભાઈ: કાકાભાઈ, સંમેલનમાં તમે ભાગ લેવા આવ્યા, ત્યારથીજ સમાનતા, સ્વતંત્રતા અને બંધુભાવનાનો સિદ્ધાંત સ્વીકાર્યો હતો; પરંતુ ખીજાઓને મોટા ગણી જાતે હલકા ગણાવાની શુભામી મનોવૃત્તિનું જેર પાછું તમારામાં સતેજ થતું લાગે છે.

કાકાભાઈ: એમ માનો.

મોરુભાઈ: કાકાભાઈ ! તમે વાત ઉડાવો નહિં. મેં પાકિ પાયે સાંભળ્યું છે કે, યૌરના દબાણને લીધે તમે પ્રતિજ્ઞાનો ભંગ કરવા તૈયાર થયા છો. પરંતુ એ મદદનાં લક્ષણ નથી. સ્ત્રીઓનું માન સાચવવું એ સાફ છે, પણ આપણે બધી વાતમાં તેમ કરવા તૈયાર થતા નથી. છતાં એટલું માદ રાખજો કે હવે જમાનો બદલાયો છે. તમે માનતા હો કે, તમારા આડા પડવાથી સંમેલન તૂટેશે તો તે ખોટું છે.

લાલભાઈ: ત્યારે ચરોતરવાળા કહે છે તે ખરું જ નથી.

આવી રહેલું છે. સાચા અર્થ

પણ આતો આપણે

પ્રત્યેક કામમાં જેરવે

વિચારણા

નથી;

૨૬

નાલાઇ: અને આ ઉપરથી એટલું તો લાગ્યા વિના રહેતું નથી જ
ખાસ કરીને સંમેલનના સંબંધમાં આપણે આપણા આ વગ
જેમ અને તેમ જલદી ફળવી લેવો ઘટે, કે જેથી પ્રતિપક્ષીએ
રેમની અજ્ઞાનતાનો લાભ લઇ તેમની મનોવૃત્તિ ઉપર પોતાનો
કાણુ જમાવી ન બેસે.

પ્રવેશ ચોથો.

સ્થળ : રણીમાનું ઘર.

પાત્રો : બાફાઇ, રણીમા, નવીમા, વહુજીમા, અને લાડીમા.

[બાફાઇ ચરોતરમાંની પોતાની સાસરીમાંથી પિયર આવ્યાં છે.
તેમને મળવા સહુ આવ્યાં છે તપખીના તડાકા સાથે સંમેલન વિધે
વાતોના ઘડાકા ઉડી રહ્યા છે]

બાફાઇ [સહુની ઉપર છાપ પાડતાં હોય તે દમે] : હેં લાડીમા ! આ
ખીજાઓ તો આજકાલની એટલે કશું ન સમજે, પણ તમે ય
તે કશું ન બોલ્યાં ? આ તમારું નવું સાટું તેખડાનું મંડળ કશું
તેમાં ખીજાનું કોઇ ન મળ્યું તે ચરોતરના છેલ્લી પરવારવાળાઓને
લેગા કર્યા ?

લાડીમા [નિશ્વાસ નાખીને] : આ. આજકાલ ઘરડીયાનું સાંભળે છેજ કોણ ?

બા ફાઇ [તાડૂકો કરીને] : કેમ અલીઓ ? આજ કાલની જ્યાં ત્યાંથી
આવી ભરાણીઓ છો, એટલે તમને ભદ્રસ્થાનોની અને કુળવાનોની
ખબર સાની પડે ?

નવીમા [લગાર આકળી યદને] : બાફાઇ ! અહ્યું એમ શું બોલો છો ?
જ્યાં ત્યાંથી આવી ભરાણીઓ છીએ પણ તમારા ભાઇ, ભત્રી-
જાઓનાં ઘર ઉજળાં ને ઉઘાડાં ગપ્પીએ છીએ, અને તેમ
આવડો મોટો માંડ મૂકીને વહેલમાં બેસીને આવ્યાં છીએ.

બાફાઇ: [સકોધ] અલિ નવલી ! તું તો કંઈ બહુ ફાટી છે ને શું ?

લાડીમા: આ, બધીઓને એમના ધણીઓએ ફટવી છે. એમાં પેલા મોરલાએ
તો હદ જ કરી. કુળવાનોની સામે ગરબા લખી લખીને ગવરાવે
છે, અને હામ હામ એની એજ વાતો કરે છે.

બાફાઇ: [નીચે લીધે] તો તમારાં કુળ ઉજળાં છે; સમજ્યાં ? ગરજ
આપરા જાઓ છો ત્યારે એ તો આવે
નખખોદ નથી જવાનાં હોંકે !

- ૧૭: અલિઓ ! તમે જ કહોને કે જ્યાં બલભલા કુળવાનો પા...
છે ત્યાં રેંગી પેંગી આવશે તેથી તમે ઉજળાં દેખાશો ?
- નીમા: બા, એ પણ આપણા જ ન્યાતભાઈ. એમ કેમ મોલો છો ?
એક કુળવાન ને બીજા રેંગી પેંગી ? બધા એક જ માળાના
મણકા.
- બાફોઈ: [ચિડાઈને]: નમને શું ખચર પડે ? કાયડીઆઓના ધરની આવીઓ
એટલે આવું જ કરો તો ?
- રણીમા: અને સારાની દીકરીઓ શું કરે ?
- બાફોઈ: શું કરે ? બલભદ્રની દીકરીને શીખવવું પડે ? મરે પણ
પૂવનો ચાલ્યો આવતો રિવાજ છેડે ? શું આપદાદા ગાંડા હ
તે અમને હજારો ભાગીને કુળ જોયાં હશે ?
- નવીમા: એ વખતે સાચા કુળવાનો હશે, દીકરીયોને સુખ હશે, કે નવ
સંબંધોનો મોહ હશે.
- લાડીમા: અને હવે ?
- બાફોઈ: હવે એમાંનું કશું નથી !
- રણીમા: ગજબની વાત ! અલિઓ ! શું કહો છો ? શું કુળવાનોનાં કુળ
ચાલ્યાં ગયાં ? અરે, કુળ તો એવી વસ્તુ છે કે કદી જાય જ
નહિં. ભલેને બીજા મોટા ધનેતર આવે અને અમારા ગામને
ગડિા, ઘેલો, ગરીબ, ચોર, લુચ્ચો લકડો કે બોખડો-બહેરો
આવે, પણ એની યરોયરી ડાઘ કરી શકે ખરો !
- લાડીમા: મારા માધાની વહુ એ પહેલી તો આમને ચાળે ચડી હતી, પણ
બહુ થઈને દાદાભાઈનું કે સવેળા આવી ચડ્યા કે અમારા
કાંકે કાનજના કુટુંબની લાજ હાથમાં રહી.
- રણીમા: શી રીતે લાડીમા ?
- લાડીમા: આ શી રીતે, તે માધુ તો ચંચળાનો રૂપીઓ પણ સંમેલનમાં
આપાને આવ્યો હતો; પણ વહુ કહે કે અમે મા દીકરી મરીશું;
એટલે દુરત થઈ ગયો પાંસરો.
- બાફોઈ: એનંજ નામ લાજવાળાની દીકરી.
- રણીમા: ત્યારે બા અમારે શું કરવું ?
- બાફોઈ: મોટાંજ એ જ કયું તે ?
- નવીમા: એટલે આદમીઓની પ્રતિજ્ઞાઓ ઉપર પાણી ફેરવાવવું ?
- લાડીમા: એમાં શું ? આદમીની જાતને તે શી સમજણ હોય ? ધરબ્યવહારની
વાતો તો યેરાંજ જાણે.
- રણીમા: લાડીમા ! થોડા દહાડા પહેલાં અમે પણ એ માનતાં હતાં;
પરંતુ હવે અમારી આંખો જો...
- નવીમા: અને અમે અમારું
- વહુજમા: એટલે તમારું તથા
લાંબે છે.

૪૦ પ્રતો મળશે. ૧૦૦ પ્રતના બદી રૂપિયા પડશે.

૪૦ પ્રત મંગલવતારને દપાત્ર અર્થે ભરતું પડશે. ૧૦૦ પ્રત મંગલવતાર માટે દપાત્ર અર્થે માફ

સુ ભ દ

અક્ષય-આશ્વિન કોમળી સર્વાંગે ઉન્નતિતું
હિમાચલી માસિક.

શાંતિમાં ચાલતા અન્યાયોને નિર્મળતાથી ખુદ્ધા પાડી, સમાનતા,
સ્વતંત્રતા અને બંધુ ભાવનાના મંત્રો પ્રેરી, જ નિર્મા
નચચેતન દેલાવનાર વાણંત.

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૨-૦-૦ આજેજ ગ્રાહક થાઓ.

એ કથનનું સ્વરૂપ સમગ્ર સંમેલનમાં જાણ્યા હો ?

અને

અહમદ જાતિની સર્વાંગે ઉન્નતિ મુશ્કતા

‘સુ બ દ્’

માસિકના આડક થયા હો ? થયા હો તો તેના વધુ પ્રચાર માટે પ્રયાસ કરો છો ?

એ માસિક

જાતિમાં ખૂણે ખોચે ચાલતી કુળવાતશાહીની દમનનીતિઓ તથા ખીજા અન્યાયોને નિરૂપતાથી પ્રકાશમાં લાવી, જાતિમાં ચાલતી કૃત્રિમ રૂઢી રાક્ષસીણીઓના પંજામાંથી જાતિમૈયાને મુક્ત કરવા મથી રહ્યું છે.

નવા વર્ષથી એના જવાબમાં ઘટાડો કરી માત્ર બે રૂપિયા કર્યા છે.

હાં

